

TARYBOS REKOMENDACIJA**2015 m. liepos 14 d.****dėl 2015 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Čekijos konvergencijos programos**

(2015/C 272/09)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu. Strategija yra orientuota į tas svarbias sritis, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;
- (2) remdamasi Komisijos pasiūlymais, 2015 m. liepos 14 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrų ekonominės politikos gairių, o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių ⁽²⁾. Abejos gairės kartu sudaro integruotas gaires, ir į jas valstybių narių buvo paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;
- (3) 2014 m. liepos 8 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ dėl 2014 m. Čekijos nacionalinės reformų programos ir pateikė nuomonę dėl atnaujintos 2014 m. Čekijos konvergencijos programos;
- (4) 2014 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2015 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽⁴⁾, priėmė Ispėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Čekija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

⁽¹⁾ O L L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ Toliau taikomos pagal 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimą 2014/322/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių 2014 m. (O L L 165, 2014 6 4, p. 49).⁽³⁾ 2014 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija dėl 2014 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2014 m. Čekijos konvergencijos programos (O L C 247, 2014 7 29, p. 12).⁽⁴⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (O L L 306, 2011 11 23, p. 25).

- (5) 2014 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, pagal kuriuos reikia skatinti investuoti, intensyviau vykdyti struktūrines reformas ir vykdyti atsakingą augimui palankų fiskalinį konsolidavimą;
- (6) 2015 m. vasario 26 d. Komisija paskelbė 2015 m. ataskaitą dėl Čekijos. Joje įvertinta Čekijos pažanga įgyvendinant 2014 m. liepos 8 d. priimtas šaliai skirtas rekomendacijas;
- (7) 2015 m. balandžio 30 d. Čekija pateikė 2015 m. nacionalinę reformų programą ir 2015 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų tarpusavio sąsajas, jos vertintos vienu metu;
- (8) šiuo metu Čekijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2015 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja laipsniškai sumažinti nominalų deficitą iki 1,9 % BVP 2015 m. ir toliau jį mažinti iki 0,6 % BVP 2018 m. Vyriausybė išdėstė savo ketinimą 2018 m. pasiekti vidutinio laikotarpio tikslą – 1 % BVP struktūrinį deficitą, tačiau, atsižvelgiant į perskaičiuotą struktūrinį balansą⁽¹⁾, jį pasiekti tikimasi iki 2016 m. Remiantis konvergencijos programa, tikimasi, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP pasieks beveik 41 % 2015 m. ir laipsniškai sumažės iki 40,2 % 2018 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas, o priemonės, kurias taikant būtų pasiekti planuojami deficito tikslai nuo 2016 m., yra pakankamai tiksliai išdėstytos. Vis dėlto esama rizikos, kad planuojamų pajamų priemonių poveikis gali būti mažesnis, nei apskaičiuota. Remiantis Komisijos 2015 m. pavasario prognoze, tikimasi, kad 2015 m. bus laikomasi išlaidų kriterijaus. Manoma, kad 2016 m. bus tam tikras nuokrypis, gryųjų išlaidų augimui viršijus išlaidų kriterijų 0,3 % BVP. Todėl 2016 m. reikės imtis papildomų priemonių.

Remdamasi konvergencijos programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2015 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad, kaip tikimasi, Čekija iš esmės laikysis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Pagrindiniai esamos fiskalinės sistemos elementai yra taikomi. Tačiau vidutinio laikotarpio biudžeto planavimo ir skaitinės fiskalinės taisyklės taikymo sritis yra ribota, o vykdymas užtikrinamas prastai. Reformų dokumentų rinkinio projektas kelis kartus buvo keistas, o jo priėmimas atidėtas ir dabar jį planuojama priimti 2015 m. Čekijoje tebekyla problemų dėl ilgalaikio fiskalinio tvarumo, daugiausia dėl numatomo pensijų ir sveikatos priežiūros išlaidų didėjimo. Pensijų sistemos perspektyvos kiek pagerėjo dėl palankesnių demografinių projekcijų. Teisės aktuose nustatyta laipsniškai didinti teisės aktais nustatytą pensinį amžių, tačiau vidutiniam laikotarpiui numatytas pokytis yra per lėtas. Šiuo metu diskutuojama dėl dabartinės pensijų indeksavimo sistemos pakeitimų, tačiau konkrečios priemonės kol kas nepriimtos. Nors imtasi tam tikrų priemonių sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumui ir valdymui pagerinti, šioje srityje padaryta nedidelė pažanga. Ligoninių sektoriaus rezultatų vertinimo rodikliai rodo, kad medicininis gydymas ne visada teikiamas ekonomiškai efektyviai, o dabartiniai sunkumai diegiant ligoninių patirtų išlaidų kompensavimo sistemą trukdo paskirstyti išteklius. Taip pat esama požymių, kad bendrosios praktikos gydytojai netinkamai atlieka savo, kaip tarpininkų, vaidmenį. Sveikatos priežiūros sektoriaus viešuosiuose pirkimuose dažnai pasitaiko pažeidimų ir tai leidžia daryti išvadą, kad gairės ir priežiūra yra nepakankamos;

- (9) pagrindiniai mokesčių srities uždaviniai – mažinti mokesčių slėpimą, užtikrinti, kad mokesčių surinkimas kainuotų mažiau ir užimtų mažiau laiko tiek mokesčių mokėtojams, tiek valdžios institucijoms. Čekija nurodė, kad mokestinių prievolių vykdymas ir kova su mokesčių slėpimu yra prioritetinės sritys, ir imasi keleto šioms sritims skirtų priemonių. 2015 m. pradėtos taikyti kelios priemonės, susijusios su tiesioginiais ir netiesioginiais mokesčiais, o 2016 m. planuojama imtis dar daugiau priemonių. Tačiau mokestinių prievolių vykdymo užtikrinimo išlaidos vis dar yra per didelės. Standartizavus gyventojų pajamų mokesčiui, socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokoms skirtas mokesčio bazes, būtų galima supaprastinti mokesčių sistemą, tačiau šis pakeitimas nepadarytas ir dabar šio klausimo spręsti neplanuojama. Mokesčių deklaracijų paprastinimas ir iš anksto užpildytų formų naudojimo skatinimas nevyksta sistemingai. Užuoat supaprastinusi PVM sistemą, Čekija 2014 m. pradėjo taikyti trečią PVM tarifą. Nedaug pasistūmėta mažinant darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų apmokestinimo tvarkos neatitikimus. Čekijoje mokestinės pajamos vis dar labai priklauso nuo darbo jėgos apmokestinimo, o mažas pajamas gaunantiems darbuotojams, visų pirma neturintiems vaikų, tenka santykinai didelė su darbo santykiais susijusių mokesčių našta. 2015 m. išgaliosiančiomis priemonėmis kiek sumažinamas tam tikrų grupių darbo jėgos apmokestinimas, tačiau apskritai jų poveikis bus ribotas. Nekilnojamojo turto ir aplinkosaugos mokesčiai (išskyrus kuro) tebėra maži ir tai rodo, kad yra galimybių pereiti nuo darbo jėgos apmokestinimo prie kitų mokesčių;

⁽¹⁾ Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką perskaičiuotas struktūrinis balansas, remiantis konvergencijos programoje pateikta informacija.

- (10) 2014 m. nedaug pasistūmėta spartinant reglamentuojamųjų profesijų reformą, tačiau 2015 m. balandžio mėn. priimtame tarpiniame nacionaliniame veiksmų plane numatyta keletas konkrečių priemonių ir veiksmų, kad būtų pagerinta reglamentavimo sistema ir panaikinti nepagrįsti ir neproporcingi reikalavimai;
- (11) korupcijos problemai spręsti skirtas pastarųjų metų priemonės smarkiai vėluojama įgyvendinti. Naujausias kovos su korupcija veiksmų planas apėmė kelias prioritetas sritis. Jį sudarė įstatymai dėl finansinės kontrolės, prokuratūros, politinių partijų finansavimo, informatorių apsaugos, naujos valstybės įmonių valdymo strategijos ir įstatymo dėl teisės nevaržomai susipažinti su informacija dalinis pakeitimas. Vis dėlto panašu, kad nedaug kas daroma, kad šie teisės aktai būtų priimti. Priėmus Valstybės tarnybos įstatymą ir susijusias priemones ir juos įgyvendinant, Čekijoje pradėtos spręsti problemos, susijusios su viešojo administravimo veiksmingumu ir stabilumu. Valstybės investicijas stabdo ir administracinės, ir reguliavimo kliūtys, susijusios su investicijų planavimu, taip pat skaidrumo trūkumas ir ilgos statybos bei žemės naudojimo leidimų išdavimo procedūros. Pastaraisiais metais dėl viešųjų pirkimų imtasi kelių iniciatyvų, tačiau tebėra skaidrumo problemų. Visų pirma viešosios sutartys dar neskelbiamos centralizuotame registre. Viešųjų pirkimų procedūrų veiksmingumą mažina tai, kad konkursuose dalyvaujančioms institucijoms teikiama nepakankamai gairių ir mokymų. Sistema vis dar menkai prižiūrima;
- (12) bendras užimtumo lygis šiuo metu yra aukštas, tačiau darbo rinkoje tebėra mažai tam tikroms palankių sąlygų neturinčioms grupėms priklausančių asmenų. Šios grupės – tai mažų vaikų turintys tėvai, žemos kvalifikacijos darbuotojai, neįgalieji ir romai. Imtasi tam tikrų priemonių siekiant padidinti valstybinių užimtumo tarnybų našumą ir veiksmingumą. Jaunimo užimtumas didėja ir valstybinės užimtumo tarnybos savo paslaugas bando orientuoti būtent į jaunimą. Dėl to, kad trūksta prieinamų ir kokybiškų vaikų priežiūros paslaugų ir nedaug suteikiama galimybių taikyti lankstų darbo grafiką, vaikų turinčioms moterims sunku dalyvauti darbo rinkoje. Imtasi priemonių siekiant padidinti vaikų priežiūros paslaugų pasiūlą, tačiau politikos priemonių, kuriomis remiamos mažiausių vaikų priežiūros viešosios paslaugos, vis dar nepakanka;
- (13) Čekijoje švietimo rezultatai pastaraisiais metais pagerėjo, tačiau tebėra struktūrinių problemų. Sparčiai išaugo dalyvavimas tretinio mokslo sistemoje, tačiau išryškėjo problemos, susijusios su jaunesnių tretinį išsilavinimą įgijusių absolventų gebėjimų prastėjimu. Tikimasi, kad įgyvendinant vėluojančią aukštojo mokslo reformą, kurią numatoma priimti 2015 m., bus įvestas institucijų akreditavimas, geriau užtikrinama vidaus kokybė ir labiau naudojamas studentų profiliavimas, taip pat pagerės finansavimo sistemos. Privalomojo švietimo sistemai reikia įdarbinti daugiau mokytojų, tačiau dėl mažų atlyginimų ir neigiamo mokytojo profesijos suvokimo talentingiems kandidatams ši profesija nepatraukli. Pirmąjį 2015 m. pusmetį turėtų būti baigta rengti, o 2016 m. rugsėjo mėn. pradėta taikyti nauja karjeros sistema, skirta mokytojų įdarbinimui ir profesiniam tobulinimui gerinti. Tačiau jos bendras poveikis iš esmės priklausys nuo skiriamo finansavimo. Kol kas vis dar nėra visapusiško mokyklų ir mokinių, kurių rezultatai prasti, vertinimo ir paramos metodo. Pradėjus taikyti tokį metodą būtų galima padidinti švietimo sektoriaus veiksmingumą ir užtikrinti lygias galimybes. Nepaisant Vyriausybės priimtoms išsamios švietimo strategijos, nedidelė pažanga padaryta didinant švietimo sistemos įtrauktį. Patvirtinta, kad prastas socialines ir ekonomines sąlygas turinčių jaunuolių, įskaitant romus, mokymosi rezultatai yra prastesni ir jiems prasčiau sekasi darbo rinkoje;
- (14) vykdant Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Čekijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2015 m. šalies ataskaitoje. Ji taip pat įvertino konvergencijos programą, nacionalinę reformų programą ir veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesniais metais Čekijai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Čekijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą, ES lygmens priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų. Jos rekomendacijos įgyvendinant Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo konvergencijos programą ir savo nuomonę ⁽¹⁾ visų pirma pateikė 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Čekijai 2015–2016 m. imtis šių veiksmų:

1. 2016 m. užtikrinti 0,5 % BVP fiskalinį koregavimą. Toliau didinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą ir gerinti šio sektoriaus valdymą.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

2. Kovoti su mokesčių slėpimu, supaprastinti mokesčių sistemą ir įgyvendinti kovos su korupcija planą. Imtis priemonių viešųjų pirkimų skaidrumui ir veiksmingumui padidinti, visų pirma įsteigiant centrinį viešųjų sutarčių registrą ir pagerinant gaires ir priežiūrą.
3. Sumažinti aukštą mokesčių, taikomų mažas pajamas uždirbantiems asmenims, lygį mokesčius perkeliant į kitas sritis. Toliau didinti prieinamų vaikų priežiūros paslaugų pasiūlą.
4. Priimti aukštojo mokslo reformą. Užtikrinti tinkamą mokytojų rengimą, remti mokyklas, kurių rezultatai prasti, ir imtis priemonių siekiant padidinti palankių sąlygų neturinčių vaikų, įskaitant romus, dalyvavimą švietimo sistemoje.

Priimta Briuselyje 2015 m. liepos 14 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

P. GRAMEGNA
